

Svar på fullmäktigemotion - att göra ansökningen om avgiftslättnad och nedsättning av avgifter tillgängligt och tydligt i Soite 15.12.2025

Mellersta Österbottens välfärdsområdesstyrelse 18.03.2026 § 56

Beredningen

ledande socialarbetare Anu Pippola, [anu.pippola\(at\)soite.fi](mailto:anu.pippola@soite.fi),
ekonomichef Mirja Kivelä, [mirja.kivela\(at\)soite.fi](mailto:mirja.kivela@soite.fi), serviceförman
Petra Hyvärinen, [petra.hyvarinen\(at\)soite.fi](mailto:petra.hyvarinen@soite.fi)

Stöd som Soite erbjuder personer i en ekonomiskt utmanande situation

Mellersta Österbottens välfärdsområde Soite erbjuder mångsidigt med stöd och råd till personer som befinner sig i en ekonomiskt utmanande situation. Kunder kan få ekonomisk vägledning och rådgivning, hjälp med att stärka hanteringen av sin ekonomi samt extra stöd vid sidan om grundläggande utkomststöd som FPA beviljar.

Soites ekonomirådgivning erbjuder rådgivning med låg tröskel för skötsel av ekonomiska ärenden. På ekonomirådgivningen kan kunden diskutera sin ekonomiska situation i förtroende utan tidsbokning och vid behov anonymt. I verksamheten deltar bland annat FPA, vuxensocialarbetet samt ekonomi- och skuldrådgivningen. Man kan kontakta ekonomirådgivningen under dess öppettider per telefon eller e-post.

Soite erbjuder dessutom social kreditgivning för personer som bor i Mellersta Österbotten och har små inkomster och tillgångar och som inte har möjlighet att få kredit på rimliga villkor på den vanliga kreditmarknaden, till exempel på grund av små inkomster, en betalningsanmärkning eller brist på säkerheter. Målet med social kreditgivning är att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja individens och familjens möjligheter att klara sig självständigt. Social kreditgivning kan beviljas bland annat för att återfå kontroll över ekonomin, för att bryta en skuldspiral, för att trygga boende, för att främja sysselsättning eller för att ta sig igenom en social kris. Lånebeloppet vid social kreditgivning är 500 – 7 000 euro och återbetalningstiden högst fem år. Ansökan inleds via DigiSoites e-tjänst Omapalvelu eller genom att kontakta socialrådgivningen.

Utkomststöd är den formen av ekonomiskt stöd som beviljas i sista hand och med det tryggas den nödvändiga utkomsten för personer och familjer som hamnat i ekonomiska svårigheter. Utkomststödet delas in i grundläggande utkomststöd, kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd. Grundläggande utkomststöd ansöks om hos FPA, och Soite kan bevilja kompletterande och förebyggande utkomststöd vid sidan om det grundläggande utkomststöd som FPA beviljar. När det gäller en person som får grundläggande utkomststöd ersätter FPA klientavgifter inom den offentliga hälso- och sjukvården, receptbelagda läkemedel och vid behov resekostnader som är nödvändiga med tanke på hälsan.

Kompletterande utkomststöd kan beviljas i en situation där kunden har nödvändiga utgifter som det grundläggande utkomststödet inte täcker. Förebyggande utkomststöd kan beviljas om kundens ekonomiska situation plötsligt och avsevärt försämras så att detta äventyrar kundens eller familjens möjligheter att klara sig självständigt. Kompletterande och förebyggande utkomststöd söks i första hand digitalt i DigiSoites e-tjänst Omapalvelu eller genom att kontakta Soites socialrådgivning.

Vuxensocialarbetet är avsett för personer som fyllt 18 år och vars livssituation är förknippad med ekonomiska, sociala eller livshanteringsrelaterade utmaningar. Målet är att stärka kundens egen funktionsförmåga och förebygga att problemen förvärras.

Socialrådgivning och servicehandledning ger vägledning om vilka stöd och tjänster som kunden kan ha rätt till. Socialrådgivningens mottagning utan tidsbokning hjälper och vägleder i fråga om ansökningar och utträttade ärenden tisdagar (kl. 9–11), onsdagar (kl. 9–11), och torsdagar 13–15). Dessutom betjänar socialrådgivningens chatt måndag till torsdag kl. 9–14. I chatten kan man också uträtta ärenden efter identifiering.

Soite genomför för närvarande ett projekt som heter "Ruoka-aputoiminnan järjestäminen – Keski-Pohjanmaa" (Organisering av mathjälp - Mellersta Österbotten) under perioden 2025–2026. Projektet har fokus på att stödja mindre bemedlade personer genom att utnyttja svinnsmat eller överbliven mat. De aktörer som deltar i mathjälpsprojektet som THL finansierar använder understödet till att täcka de kostnader som uppstår i mathjälpsverksamheten, såsom anskaffning av kylanordningar samt el-, lokal- och transportkostnader. Utdelningsställen för mat annonseras på webbplatsen ruoka-apu.fi/sv/ i fråga om hela Finland. Soite delar inte själv ut mat, utan samarbetar med följande regionala aktörer: Kannus församling, Koivuhakaseura ry/Hyvänmielentori, Kokkolan helluntaiseurakunta ry, Karleby finska församling/diakoniarbete och gatumission, Kokkolan Työttömät ry, Lohtajan seurakunta, Lyhty seurakunnan tuki ry och Ykspihlajan asukasyhdistys ry. Inom projektet "Katettu pöytä" (Dukat bord) som finansieras av Europeiska socialfonden+, delas det åren 2025–2026 ut 5 500 betalkort som materiellt bistånd i Mellersta Österbotten. Betalkorten delas ut inom Soites gruppverksamhet med låg tröskel och på dagcentret. Dessutom delas kort ut av de följande inom ramen av sin verksamhet: Koivuhakaseura ry/Hyvänmielentori, Karleby mödra- och skyddshem rf, Kokkolan Työttömät ry, Mello ry och Ykspihlajan Asukasyhdistys ry. Betalkort delas i Mellersta Österbotten också ut av evangelisk-lutherska församlingar och pingstförsamlingen via sina egna projekt. De samarbetande organisationerna informerar i sina egna informationskanaler om utdelningen av betalkort och tidtabellerna för utdelningen. Betalkorten är värda 40 euro och det är inte möjligt att köpa alkohol- eller nikotinprodukter med dem. Med betalkorten kan man till exempel köpa mat, hygienprodukter, kläder och skor. Målgruppen är särskilt arbetslösa och deras familjemedlemmar, men även andra mindre bemedlade personer

kan få betalkort. För att få ett betalkort krävs det en process i två steg: en bedömning av stödbehovet och överlämnande av kortet vid ett separat besök. Dessutom informerar man inom både projektet om mathjälp och materiellt bistånd mindre bemedlade personer om annat stöd och annan hjälp som de behöver och hänvisar dem till detta stöd och denna hjälp. Som en åtgärd inom projektet "Katettu pöytä" (Dukat bord) kommer man till exempel att ordna tillfällen där man informerar mindre bemedlade personer om olika möjligheter till hjälp och stöd. Därtill utarbetas det en lättläst handbok som trycks på minst tre olika språk. I handboken samlas grundläggande information om olika möjligheter till hjälp och stöd med låg tröskel. Enligt preliminära uppgifter kan det bli möjligt att senare ansöka om ytterligare finansiering för denna viktiga verksamhet.

Som gruppverksamhet med låg tröskel ordnas det fredagar kl. 9–10.30 frukost för vuxna vid Koivutupa i Karleby (möjlighet också till socialrådgivning utan tidsbokning) i samarbete med församlingen samt torsdagar kl. 8.30–9.30 vid prästgården i Kannus och onsdagar jämna veckor kl. 8–9 i Perho.

Av vissa särskilda grupper tar man inte ut några jämnstora klientavgifter. Dessa är veteraner, mottagare av garantipension, personer som genomgår skuldsanering och personer som får långvarigt utkomststöd. Avgiftsfriheten infördes i början av år 2025 och är fortfarande i bruk med preciserade kriterier.

Motion om avgiftsfrihet i fråga om och nedsättning av jämnstora avgifter

Om möjligheten till avgiftsfrihet eller nedsättning av avgifter skulle, såsom föreslås i fullmäktigemotionen, utvidgas till att omfatta jämnstora hälso- och sjukvårdsavgifter skulle detta kräva ökade resurser för handläggning av ansökningar, uppskattningsvis cirka två årsverken.

Handläggningen av en enskild ansökan, inklusive eventuella tilläggsutredningar, är tidskrävande. Ansvarsfördelningen mellan FPA och välfärdsområdet bör även framöver vara tydlig, så att FPA kan beakta hälso- och sjukvårdsavgifter i det utkomststöd den beviljar. Ur kundens perspektiv innebär detta att hen uträttar ärenden vid ett enda ställe, och arbetsfördelningen samt den ekonomiska belastningen fördelas mellan välfärdsområdet och FPA. Kunder har även framöver möjlighet att ansöka om kompletterande och förebyggande utkomststöd hos välfärdsområdet.

Efter att avgiftstaket (år 2026: 815 euro) har nåtts är de tjänster som ingår i kundens avgiftstak avgiftsfria, och till exempel vårddagsavgiften är betydligt lägre. Uppföljningen av uppnåendet av avgiftstaket sköts i fråga om Soites klientavgifter av patientbyrån, som informerar kunden via sms. När avgiftstaket har nåtts beaktas detta automatiskt i Soites fakturering under resten av året. Efter att takbeloppet för resor till hälso- och sjukvård (300 euro) har uppnåtts ersätter FPA resekostnaderna i sin helhet.

Grundläggande information om klient- och patientavgifter ordnades 5.12.2025 för Soites personal. Under utbildningen fick personalen instruktioner bland annat om olika klientavgifter, avgiftsfria tjänster, hur kunden ges vid behov vägledning i fråga om rättelse av klientavgifter och var kunden vid behov kan få hjälp med sin ekonomiska situation.

Utöver utbildning för personalen planeras det ett lättillgängligt och informativt informationspaket om de tjänster som Soite erbjuder personer som har ekonomiska svårigheter. Dessa personer ges vägledning i fråga om användning av både Soites och andra aktörers tjänster och förmåner.

Beslutsförslag Valfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå för valfärdsområdesfullmäktige att den antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom.

Beslut Beslutsförslaget godkändes enhälligt.

Ant. ekonomidirektör Helinä Saarela och serviceförman Petra Hyvärinen var närvarande vid sammanträdet för att svara på frågor kring ärendet.

Mellersta Österbottens valfärdsområdesfullmäktige 30.03.2026
1051/00.02.01/2025

Som bilaga:

- Fullmäktigemotionen (utan underteckningar, kan publiceras på nätet)
- Fullmäktigemotionen (med underteckningar, publiceras inte på nätet)

Beslutsförslag Valfärdsområdesfullmäktige antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom såsom valfärdsområdesstyrelsen föreslagit.

Beslut